

Asia: VN/23031/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsästyslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

MTK kiittää mahdollisuudesta esittää näkemyksensä asiassa ja toteaa siitä seuraavaa:

Suden kiintiömetsästyksestä ja poikkeuslupiin perustuvasta susien poistamisesta yleisesti

MTK pitää erittäin kannatettavana sitä, että metsästysaikana suden kannanhoidollinen metsästys järjestettäisiin kiintiömetsästyksenä. Suoraan asetuksen perusteella toteutettava kiintiömetsästys on sopivin valinta toteutustavaksi, sillä näin toimien metsästyksen käytännön toteutuminen ei esty valitusten ja täytäntöönpanokieltöjen vuoksi.

Rauhoitusaikana voitaisiin myöntää vahinko- ja turvallisuusperusteisia poikkeuslupia. MTK pitää erittäin tärkeänä, että poikkeuslupien hakeminen, käsittely ja myöntäminen sekä myös käytännön toimeenpano sujuvat viipymättä ja ongelmitta.

MTK huomauttaa, että kiintiömetsästys ei saa sulkea pois mahdollisuutta yksittäisten vahinko- ja turvallisuusperusteisten poikkeuslupien hakemiseen ja myöntämiseen. Yksittäisiä vahinko- ja turvallisuusperusteisiapoikkeuslupia on siis oltava saatavilla myös silloin, kun metsästysaikana toteutettava alueelliseen kiintiöön perustuva metsästys on käynnissä. Yksittäiset vahinko- ja turvallisuusperusteiset poikkeusluvut voivat myös kiintiömetsästyksen käynnissä ollessa olla tarpeen, sillä niissä voidaan sallia mm. moottorikäyttöisiä kulkuneuvoja sekä pyyntivälineitä ja -menetelmiä (esim. pimeätähtäyslaitteet) koskevia poikkeuksia.

Yksittäisiä vahinko- ja turvallisuusperusteisia poikkeuslupia myönnettäessä tarkastellaan muun tyydyttävän ratkaisun olemassaoloa. Metsästyslaissa on syytä nimenomaisesti säätää, miten muuta

tydyttävää ratkaisua on tulkittava: muuna tyydyttävänä ratkaisuna ei tule pitää karhua, sutta, ilvestä ja ahmaa koskevan poikkeusluvun kohdalla sitä, että käynnissä on alueelliseen kiintiöön perustuva metsästys. Vastaavalla tavalla muun tyydyttävän ratkaisun arviointia on rajattu metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n 4 momentissa, jonka mukaan muuna tyydyttävänä ratkaisuna ei pidetä karhua, sutta, ilvestä ja ahmaa koskevan poikkeusluvun kohdalla yksilön tai yksilöiden loukuttamista tai nukuttamista ja siirtämistä toisaalle.

Suden metsästysajasta ja kiintiömetsästyksen ajoittamisesta

MTK pitää erittäin kannatettavana sitä, että suden ympärivuotisesta rauhoituksesta luovuttaisiin. Suden rauhoitusajasta säädettäisiin metsästysasetuksella. Rauhoitusajan ulkopuolinen aika olisi suden metsästysaika.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026. Maa- ja metsätalousministeri on julkisuudessa ilmoittanut, että suden kannanhoidollisen metsästyksen on tarkoitus alkaa kiintiömetsästyksenä 1.1.2026. Hallituksen esityksen luonnoksessa ei mainita, miten pitkään kiintiömetsästystä voitaisiin tehdä eli mikä olisi suden metsästysaika. MTK kannattaa metsästyksen aloittamista heti ensi vuoden alussa. Järjestö painottaa kuitenkin lisäksi, että jatkossa suden metsästysajan tulee alkaa mahdollisimman aikaisin ja olla mahdollisimman pitkä. Alkusyksystä alkava suden metsästysaika parantaisi vahinkojen ennaltaehkäisyä. Ainakin kotieläinten, laitumien ja eläinsuojien lähialueilla kiintiömetsästys on voitava aloittaa viimeistään elokuun alussa, vaikka varsinainen metsästysaika olisi myöhemmin syksyllä. Vastaavanlainen käytäntö on jo esimerkiksi peltohirvillä ja pelloilla ruokailevilla merihanhilla.

Suden kiintiömetsästyksen kohdentamisesta alueellisesti sekä laumojen ja yksilöiden osalta

MTK korostaa, että suden kiintiömetsästys tulee järjestää mahdollisimman laajalla alueella eri puolilla Suomea. Vaikka Suomen susikanta on painottunut Lounais-Suomeen, ihmisarkuuden lisäämiseksi metsästyspainetta on syytä kohdentaa eri puolille Suomea.

Lisäksi MTK painottaa, että suden kiintiömetsästystä on voitava toteuttaa laumapoistojen lisäksi myös yksittäisiä susia poistamalla. Tämä on välttämätöntä susikannan ihmisarkuuden vahvistamiseksi mahdollisimman laajalla alueella. Susien ihmisarkuudella on suuri merkitys ihmisten turvallisuuden lisäksi kotieläinvahinkojen vähentämisessä ja ennakkosuojauksen tehon varmistamisessa. Jos metsästysaika alkaisi vuosittain elokuun alussa, yksittäisten nuorten yksilöiden erottaminen laumasta olisi mahdollista, mikä helpottaisi yksittäisten yksilöiden valintaa ja poistamista.

Saaliiksi saatujen susien DNA-näytteistä

Pyyntiluvan tai alueellisen kiintiön nojalla saaliiksi saadusta sudesta velvoitettaisiin lähettämään DNA-näytteet Luonnonvarakeskukselle. MTK pitää DNA-näytteitä tarpeellisena ja merkityksellisenä susikannan seurannan, suotuisan suojelutason viitearvon ja vuosittaisten kanta-arvioiden kannalta. MTK on kuitenkin hämmentynyt DNA-näytteisiin liittyvistä perustelukirjauksista. Perustelujen mukaan DNA-näytteellä voidaan varmistaa, että metsästys on kohdentunut susiin sillä alueella, jossa metsästys sallitaan. Tällä ehkäistään kiintiöalueen ulkopuolella mahdollisesti laittomasti tapettujen susien siirtäminen alueelle, jossa metsästys on sallittu. MTK huomauttaa, että DNA-näytteen perusteella ei voida aukottomasti todeta, missä susi on saatu saaliiksi. Seurantatutkimusten mukaan yksittäiset sudet voivat liikkua yli 1 000 km. Näin ollen MTK pitää perustelujen muokkaamista tarpeellisena siten, että edellä ongelmalliseksi todettu perustelu poistetaan.

Suden suotuisan suojelutason viitearvosta

Maa- ja metsätalousministeriö tiedotti 10.10.2025, että suotuisan suojelutason viitearvoksi Suomessa on määritetty 273 sutta. Vaikka susi on nyt boreaalisella vyöhykkeellä suotuisalla suojelutasolla, MTK pitää viitearvoa liian korkeana ja määrittelyn perusteena olevia keskeisiä seikkoja ongelmallisina.

Maa- ja metsätalousministeriön tiedotteen mukaan viitearvo on määritetty Luonnonvarakeskuksen tekemällä susikannan elinkykyanalyyysiin perustuvalla viitearvolaskurilla. Viitearvon määrittely kahden populaation malliin perustuvalla viitearvolaskurilla ei ole MTK:n mielestä asianmukaista. Uudelle ja ravintovaroiltaan poikkeukselliselle läntiselle alueelle asettuneen susiryhmän ja niiden jälkeläisten erottaminen suorassa yhteydessä olevasta itäisestä populaatiosta on teoreettista ja tarpeetonta, eikä huomioi susikannan luontaista kehitystä ja biologiaa. Jo kolme vuotta sitten geneettisen monimuotoisuuden ero idän ja lännen välillä oli supistunut merkittävästi. Sama kehitys jatkuu, koska liikkumisen esteitä idän ja lännen välillä ei ole. Määrittelyn lähtökohtana tulee olla yksiselitteisesti se, että Suomessa on vain yksi susipopulaatio ja että Suomen susikannalla on välitön ja merkittävä yhteys Venäjään.

MTK korostaa olevan tarpeen kiinnittää huomiota siihen, että Suomen viitearvo poikkeaa merkittävästi Ruotsin vastaavasta, eikä perustu samoihin tieteellisiin perusteisiin. Ruotsissa viitearvo on 170. EU:n ohjeistus tukee Ruotsin soveltamaa Franklinin tutkimuksiin perustuvaa mallia, jota tulee soveltaa myös Suomen viitearvoa määritettäessä. Tällä menetelmällä Suomen suotuisan suojelutason viitearvo, 10 %:n varmuusmarginaalin kanssa, olisi 165 yksilöä.

Metsästyslain 41 §:n 5 momentin nojalla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lajin suotuisan suojelutason viitearvosta. Viitearvon määrittämisessä käytettävän perustelluimman ja parasta tieteellistä tietoa edustavan mallin vakiinnuttamiseksi MTK

pitää tarpeellisena, että metsästyslakiin sisällytetään nimenomainen säännös, jonka mukaan suotuisan suojelutason viitearvo määritellään suden osalta siten, että pienimpään elinvoimaiseen populaatioon lisätään 10 prosentin varmuusmarginaali. Säännöksessä olisi tarpeen ilmaista, että Suomessa on tarkasti kannan seurannassa oleva yksi populaatio, joka on välittömässä yhteydessä naapurimaiden susikantaan. Lisäksi tulisi mainita, että määrittelyssä tulee huomioida tavoite pitää suden kielteiset sosioekonomiset vaikutukset mahdollisimman pieninä.

Kaikkien suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen järjestämisestä kiintiömetsästyksenä

MTK pitää tarpeellisena, että suden lisäksi myös muiden suurpetojen eli karhun, ilveksen ja ahman kannanhoidollinen metsästys järjestettäisiin jatkossa asetukseen perustuvana kiintiömetsästyksenä. Kiintiömetsästys on tällä hetkellä käytössä vain karhulla poronhoitoalueella, vaikka sen käyttöönotolle myös muualla Suomessa on ilmeinen tarve.

MTK huomauttaa, että luontodirektiivi jättää jäsenvaltioille vapautta valita kuhunkin jäsenmaahan parhaiten soveltuva hallinnollinen toimintamalli. MTK katsoo, että kaikkien suurpetojen osalta voidaan varmistaa luontodirektiivistä johtuvien vaatimusten toteutuminen myös kiintiömetsästyksen perustuvassa toteutustavassa. Näin ollen MTK korostaa, että nyt metsästyslakia muutettaessa tulee varmistaa, että säännökset mahdollistavat kannanhoidollisessa tarkoituksessa tehtävän kiintiömetsästyksen aloittamisen kaikkien suurpetojen osalta eri puolilla Suomea. Mahdollisesti tarvittavat muutokset ja lisäykset perusteluineen on sisällytettävä lopulliseen hallituksen esitykseen.

Mikäli jostain syystä tämän lakimuutoksen yhteydessä ei katsottaisi olevan mahdollista luoda tarvittavia lainsäädännöllisiä puitteita karhun, ilveksen ja ahman kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistamiselle kiintiömetsästyksenä, metsästyslakia on uudistettava tämän hallituskauden aikana vielä erikseen.

Muita huomioita

Hallituksen esityksen luonnoksessa selostetuilla metsästyslain muutoksilla luotaisiin yleiset puitteet suden kannanhoidollisen metsästyksen järjestämiselle. Moni ratkaisevan tärkeä asia jää kuitenkin asetustasoisessa sääntelyssä määriteltäväksi. Kun asetuksen (tai mahdollisesti asetusten) keskeistä sisältöä ei ole tiedossa hallituksen esityksen luonnoksesta lausuttaessa, moni aivan keskeinen asia jää avoimeksi. MTK pitää tätä valitettavana. MTK korostaa, että asian käsittelylle olisi eduksi, jos asetuseräluonnos (tai -luonnokset) olisi käytettävissä viimeistään eduskuntakäsittelyn yhteydessä.

Hallituksen esityksen luonnoksen kohdassa, jossa kuvataan ulkomaiden lainsäädäntöä, ei ole selostettu, miten Ruotsissa toimitaan. Ruotsia koskevien tietojen lisääminen olisi perusteltua.

Hallituksen esityksen luonnoksen kohdassa, jossa kuvataan suhdetta perustuslakiin, ei ole mainittu omaisuuden suojaa eikä elinkeinovapautta. Näitä perusoikeuksia koskevien näkökulmien lisääminen olisi perusteltua.

Asikainen Anna-Rosa
Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK r.y.